

07. marts 2012

UPA 2012/118

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummi-uppara.

Nunatsinni pinerlunnaveersaartitsilluni suliaqarnermi iliuutsit sumut killinneri pillugit kiisalu pineqaatissiinerit qanoq ittuusinnaanerit pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallittoqarnissaanik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasorta q Isak Hammond, Inuit Ataqatigiit)

Tungavilersuut:

Inuusuttuaqqat, inuusuttut pingaartillugit pinerlunnernut akuulinnginnissaannut iliuusissanik pilersarusiortoqarluni, suliniutinik ingerlaavartunik ineriartortitsiffiusunillu iliuuseqar-toqar-nissaa pingaartutut isigalugu suliassaavoq unamminarsinnaasoq.

Taamaammatt pinerlunnaveersartitsilluni suliaqarnermi sapinngisamik annerpaamik oqartus-saasut assigiinngitsut, annerusumik isumaginnittoqarfik, atuarfeqarfik, piner-luuteqarsi-masunik isumaginnittoqarfik (kriminalforsorgen), politiit, isertitsivinni sulisut aam-malu pitsaaliuinermit siunnersortit suleqatigiissinniagassaapput ataqatigiissaarisooqartari-aqarlu-nilu.

Pinerlunnernut suut pequtaasarnersut ataatsimoortumik tamanit susasaqartunit suleqati-giif-figineqarluni aamma qulaajaavigineqartariaqarpoq, pinerlunnaveersaartitsilluni iliuutsit tungavissaqarluartumik aallartisarluarneqassappata. Suliassarli unamminartuusinnaavoq ajornaatsuinnaanngilarlu, taamaattorli suliassa q pingaaruteqaqimmat tamanna kivinnias-sal-lugu qanoq iliortoqartariaqarpa?

Pinerlunniartarneq akiorniarlugu piffinni assigiinngitsuni SSPK-mi suleqatigiinneq aqqu-tigalugu, tassalu inunnik isumaginnittoqarfiup, atuarfeqarfiup, politiit kiisalu pinerluu-teqarsi-masunik isumaginnittoqarfiup akornanni, ullumikkut pisortatigoortumik suleqati-giittoqareer-poq. SSPK-mi suleqatigiinnerup saniatigut tamani tamaani najukkani suliniutit immikkut ittut assigiinngitsutigut pitsaaliuinermit siunertaqartut aamma ingerlanneqarput.

Nunatsinni eqqartuussiveqarneq pillugu Isumalioqatigiissitarsuup kaammattuuteqareer-nera malillugu 2010-mi qitiusumik Pinerlutsaaliuinermit Siunnersuisooqatigiit (PiSiu) aamma su-linertik aallartippaat. Pinerlutsaaliuinermit Siunnersuisooqatigiit Kalaallit Nunaanni Politi-mester-eqarfimmit, Pinerluuteqarsimasut Isumaginnittoqarfiannit, Peqqissutsimut Naa-lakker-suisooqarfimmit, Ilaqutariinnermut Naalakkersuisooqarfimmit, KANUKOKA-mit, Nunat-sinni Sulisitsisut Kattuffiannit, Sulinermit Inuussutissarsiutillit Kattuffiannit kiisalu sunngiffimmi kajumissuseq naapertorlugu kattuffiit toqqagaannik ilaasortaaffigineqarpoq.

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarneq pillugu inatsimmi kapitali 61-imi aala-janger-sarneqartut malillugit Pinerlutsaaliuinermit Siunnersuisooqatigiit suliassarivaat inatsisit atuuttut naapertorlugit pinerluttaalisitsinissaq, isumannaatsuutitsinissap tungaatigut siuar-saani-

utit, qaammarsaanerit aamma misilittakkatigut paarlaaqatigiititsineq kiisalu sumiiffinni SSPK-ip ataatsimiititaliaannik siunnersuineq.

Pinerlunnaveersaartitsiniarluni suliaqarnermi suleqatigiissinneqartut arlaqareeraluartut, apeqqutaalerpoq malitseqartitsiniarluni suliniutit naammannersut aammalu iliuusissatut pilersaarutit inuusuttuaqqanut inuusuttunullu tamanut apuuttarnissaat maannamit pitsaa-nerusumik aaqqissuuttariaqannginnersut? Naalakkersuisut partiillu allat qanormita isum-mersorpat? Iisimasarput mannaavoq, tassalu suliat maanna ingerlasut assigiinngitsunik pisortaqarfeqarnertik ilaatigut avissaarfigisimaartarpaat kiisalu immaqa nukissanik aamma amigartoorfigisarlugu. Massa suleqatigiinnikkut pitsaasumik angusaqarfusinnaagaluartut.

Matumanissaaq pineqaatissinneqarsimasut inissinneqartarfii Nunatsinniittut qanoq ittuusa-ri-aqarnerat taakkunanilu atugassarititaasut oqaluuserisariaqartutut isumaqarfiginarpoq.

Tamanna pisariaqarpoq siusinnerusukkummi manna oqaatigineqareersimavoq: "Isertitsi-sarfiit Nunatsinniittut pitsaassutsimikkut ajorluinnartumik atugassaqartitsisut".

Nunatsinni pineqaatissinneqarsimasunut inissiisarfinni inissat tamarmiusut ullumikkut 153-iupput, massakkullu isertitsivinnut utaqqisut inuit 300-it missaanniillutik. Piffissami qanittumi pissutsit suli ilungersunarnerulernissaat naatsorsuutigineqarpoq, tassami qaam-matit marluinnaat ingerlaneranni utaqqisut 400-nngoreersimassasut ilimagineqarmat. Pissutsit taamaalernerat soorngunalumi attanneqaannarsinnaanngilaq piaartumillu naala-gaaffiup tungaannit iliuuseqarfigineqartariaqarluni.

Tamanna qanoq aningorsinnaaneripput inuillu pisinnaatitaaffii toqqammavigalugit pitsan-ngorsaannissat pilersaarusiorneqarlutillu iliuuseqarfigineqarnissaannik, Danmark-mi Naalak-kersuisunut piumasaqaatinik ingerlatitsisariaqarnerput taamaammat pingaartuuvoq toqqam-mavilersorluassallugu.

Taamatuttaa q pinerlussimasunut isertitsivinnut utaqqisut ikilisarniarumallugit danskit Inatsisinik atortitsinermut ministeriata pinerluuteqarsimasut isumakkeerfigineqartalernis-saannik siunnersuutigereersimasaa erseqqissumik Inatsisartunit aammalu Naalakker-suisutsinnit isumerfigisariaqarpoq. Pinerlussimasunut isertitsivinnut utaqqisut amerla-vallaalernerat pissuti-giinnarlugu Nunatsinni pinerlussimasut isumakkeerfigineqaannar-talissappat?

Taamatullu naggasiutaasumik apeqqusiillunga neriutigaara angusaqarfiulluurtumik maani Inatsisartuni oqalliseqassasugut.